

2. Веліканов С.В., Волобуєв А.Ф., Журавель В.А. Криміналістична профілактика економічних злочинів : науково-практичний посібник. Харків : Харків юридичний, 2006. 236 с

3. Бахновська І.П., Білоус І.М. Причини та умови скоєння службовими особами злочинів у сфері господарської діяльності. URL: http://www.lsej.org.ua/4_2021/109.pdf

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-292-3-94>

**ТИПОВІ ПОЗИТИВНІ СЛІДЧІ СИТУАЦІЇ,
ЯКІ МОЖУТЬ ВИНИКНУТИ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ
ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ
АБО ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ ОСОБАМИ,
ЯКІ КЕРУЮТЬ ТРАНСПОРТНИМИ ЗАСОБАМИ**

Коломієць В.В.

аспірант

Донецького державного університету внутрішніх справ

Процес досудового розслідування, не дивлячись на чітку регламентацію в кримінальному процесуальному законодавстві, є достатньо динамічною процедурою, яка потребує контролю та своєчасної ідентифікації ризиків та загроз, які можуть його дестабілізувати. У цьому контексті актуалізується проблема побудови оптимального алгоритму процесу пізнання, достатнього для зібрання доказів, які можуть свідчити про наявність або відсутність у діях особи складу кримінального правопорушення. Складність досудового розслідування порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами полягає у необхідності довести винність конкретної особи, а також розмежувати кримінальну дорожньо-транспортну пригоду від некримінальної. У зв'язку із цим органи досудового розслідування повинні сформувати комплекси слідчих дій та інших заходів, необхідних для встановлення істини у справі. Окремо мають бути пропрацьовані і типові слідчі ситуації, які можуть мати місце під час проведення окремих слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій.

Слідча ситуація № 1. Кримінальний правопорушник не постраждав, залишився на місці події та був затриманий. Особливості подальшого перебігу досудового розслідування: 1) під час огляду місця події особа,

яка вчинила кримінальне правопорушення матиме змогу сприяти сприйняттю слідчо-оперативної групою слідової картини та особливостей події шляхом надання інформації про механізм кримінального правопорушення; 2) за умови, якщо потерпіла особа не постраждала, під час проведення огляду місця події та із урахуванням обстановки кримінального правопорушення можуть бути складено вичерпні план-схеми та протокол огляду місця події, які нададуть можливість забезпечити якісне підґрунтя для проведення інших слідчих (розшукових) дій; 3) за умови якщо кримінальний правопорушник та потерпілий не постраждали, на початковому етапі розслідування можна встановити причину дорожньо-транспортної пригоди та винного (виключити вину потерпілого та довести факт порушення правил дорожнього руху водієм транспортного засобу); 4) кримінальний правопорушник, затриманий на місці кримінальної події не матиме змогу приховати/змінити слідову картину або зникнути з місця події.

Отже, завдання, які мають бути вирішені за умови наявності такої слідчої ситуації: 1) вивчення обстановки події кримінального правопорушення, аналіз слідової картини; 2) забезпечення фото- та відеофіксації, складення план-схем та внесення достовірної інформації в протокол огляду місця події; 3) проведення допиту учасників дорожньо-транспортної пригоди, а також свідків та інших осіб, які мають причетність до кримінального правопорушення; 4) забезпечення участі спеціаліста під час проведення слідчих (розшукових) дій, а також проведення необхідних судових експертиз.

Слідча ситуація № 2. Між вчиненням кримінального правопорушення та повідомлення про його вчинення – незначний часовий проміжок. Особливості подальшого перебігу досудового розслідування: 1) відсутність відкладеної ретроспективи процесу пізнання надає можливість сприйняти максимально повну слідову картину (без змін, які можуть утворитись як внаслідок дій з приховання кримінального правопорушення водієм, так і під впливом об'єктивних чинників); 2) якщо водій покинув місце дорожньо-транспортної пригоди та наявна інформація щодо державного номеру транспортного засобу, особа кримінального правопорушника може бути своєчасно встановлення, а сам водій – затриманий; 3) за наявності у складі слідчо-оперативної групи можуть бути виявлені та вилучені специфічні сліди, які притаманні місцю дорожньо-транспортної події (наприклад, сліди паливно-мастильних та лакофарбових матеріалів); 4) за умови своєчасного прибуття на місце дорожньо-транспортної пригоди можуть бути встановлені та допитані свідки кримінального правопорушення, а також інші особи, які можуть мати до нього відношення; 5) за умови, якщо водій залишив місце події та покинув транспортний засіб, останній

може бути своєчасно оглянутий, що надасть можливість на початковому етапі досудового розслідування визначити механізм дорожньо-транспортної пригоди.

Завдання, які мають бути вирішені за умови наявності такої слідчої ситуації: 1) забезпечити повноцінний огляд місця події; 2) допитати свідків; 3) забезпечити проведення освідування потерпілого (за наявності потерпілого); 4) призначення необхідних судових експертиз; 5) проведення необхідних слідчих (розшукових) дій.

Слідча ситуація № 3. Особа, яка вчинила кримінальне правопорушення сама повідомила про кримінальну подію до правоохоронних органів та забезпечила надання домедичної та першої медичної допомоги потерпілому. Особливості подальшого перебігу досудового розслідування: 1) за умови повноцінного огляду місця події обставини кримінального правопорушення можуть бути встановлені у найкоротші терміни; 2) за умови надання кримінальним правопорушником та потерпілими/свідками тощо однакових показань, а також відповідності інформації, отриманої під час проведення слідчих (розшукових) дій слідовій картині, яку було зафіксовано під час огляду місця події, щире каяття, сприяння досудовому розслідуванню, а також спроби відвернення суспільно небезпечних наслідків дорожньо-транспортної події можуть вважатись обставинами, що пом'якшують кримінальну відповідальність; 3) за умови надання потерпілою особою письмової згоди прокурору, відповідно до положень ст. 469 КПК України за ініціативи кримінального правопорушника може бути укладена угода про визнання винуватості, що надає можливість здійснювати досудове розслідування у спрощеній формі.

Завдання, які мають бути вирішені за умови наявності такої слідчої ситуації: 1) забезпечити повноцінний огляд місця події; 2) допитати свідків; 3) забезпечити проведення освідування потерпілого (за наявності потерпілого); 4) забезпечити освідування водія; 5) визначити можливість та доцільність укладення угоди про визнання винуватості; 6) призначення необхідних судових експертиз; 5) проведення необхідних слідчих (розшукових) дій.